

انسان و محیط زیست

درس ششم

تنوع زیستی

تابلوی زیبای آفرینش

همه ما در این دنیا به همدیگر وابسته ایم.

دانش آموزان عزیز، مباحث مهم درس ششم کتاب در این ارائه وجود دارد.

حلقه های به هم پیوسته:

پیوستگی سرنوشت جانداران و موجودات زیستی در طبیعت اطراف ما که واقعیتی غیر قابل انکار است.

- به عنوان مثالی از حلقه های به هم پیوسته، می توان به سنجاب ایرانی که جزو جوندگان است اشاره کرد.
- او با زندگی در جنگل های بلوط، میوه های بلوط را به عنوان آذوقه زمستانی در جای جای جنگل دفع می کند، ولیکن بسیاری از این میوه های بلوط به دلیل فراموشی سنجاب، در فصل بهار رویش مجدد یافته و گسترش جنگل بلوط را به دنبال خواهند داشت.

حلقه های به هم پیوسته:

- در زنجیره غذایی، روباه و مار این سنجاب ها را به عنوان غذاهای خود شکار می کنند و بدین شکل به صورت غیر مستقیم، به بلوط های آن جنگل وابستگی پیدا میکنند.

- در این عرصه، نه تنها حیوانات، که انسان ها نیز از بلوط های جنگلی، بهره اقتصادی و معیشتی می برند.

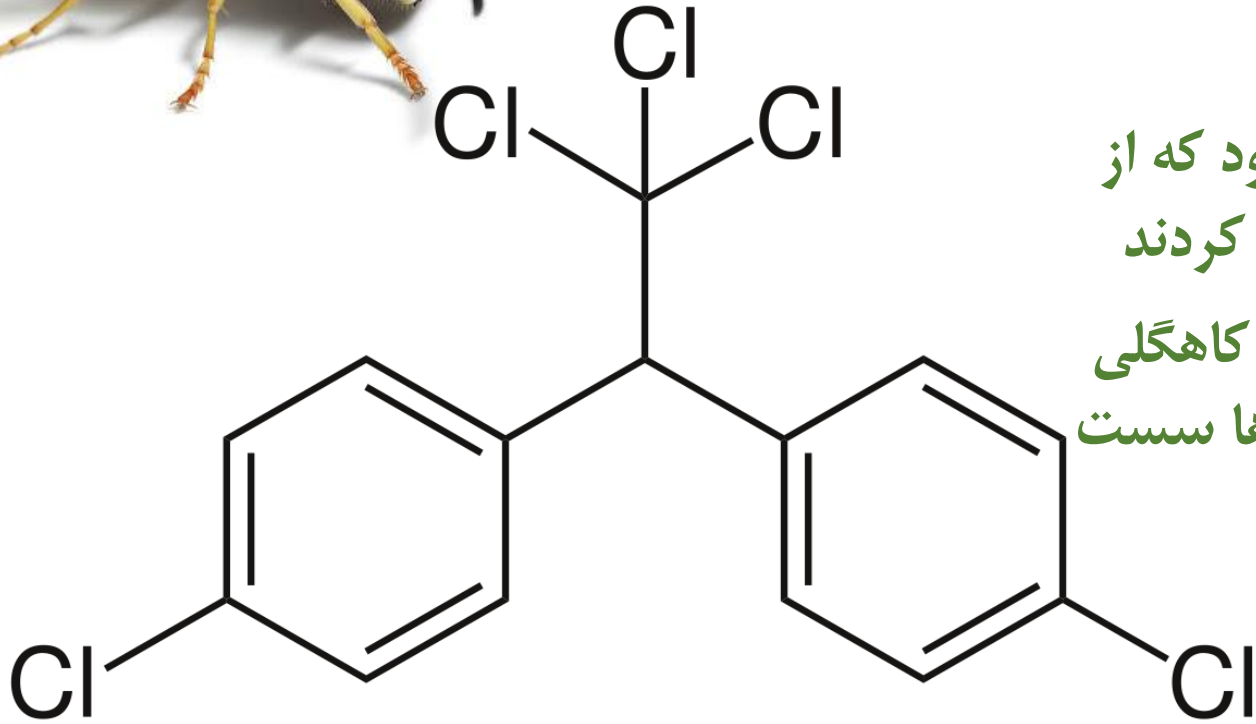

حلقه های به هم پیوسته:

- بعنوان مثالی دیگر، در مبارزه با مالاریا در سال های گذشته، استفاده از نوعی سم DDT برای کاهش جمعیت پشه مالاریا، منجر به فرو ریختن سقف خانه های کاه گلی شد که باعث شیوع بیماری طاعون گردید.

- دلیل این مطلب مرگ و میر زنبورهای وحشی ای بود که از لاروهای موجود در کاه گل سقف خانه ها تغذیه می کردند
- به دلیل مرگ این زنبورها، جمعیت لاروهای سقف کاهگلی خانه ها افزایش یافته و در اثر واکاوی آنها، سقف ها سست شده و می ریختند.

حلقه های به هم پیوسته:

- طاعون نیز به دلیل از بین رفتن گربه ها و افزایش جمعیت موش هایی که می توانستند ناقل این بیماری باشند گسترش یافت. گربه ها به دلیل خوردن مارمولکهای مسمومی که از سقف های مذکور سقوط می کردند می مردند، که آن مارمولک ها نیز به نوبه خود، از پشه ها و حشرات مسموم شده از سم DDT تغذیه میشدند.

• تنوع زیستی:

تنوع زیستی، تنوع جانداران و محیط اطراف ماست. به هر سو که می نگریم، بخش بزرگی از آفریده های خداوند، پیش چشمان ما و در محدوده شنوایی و حتی حس لامسه ما خواهد بود.

سه سطح معمول تنوع زیستی شامل

بوم سازگان

گونه

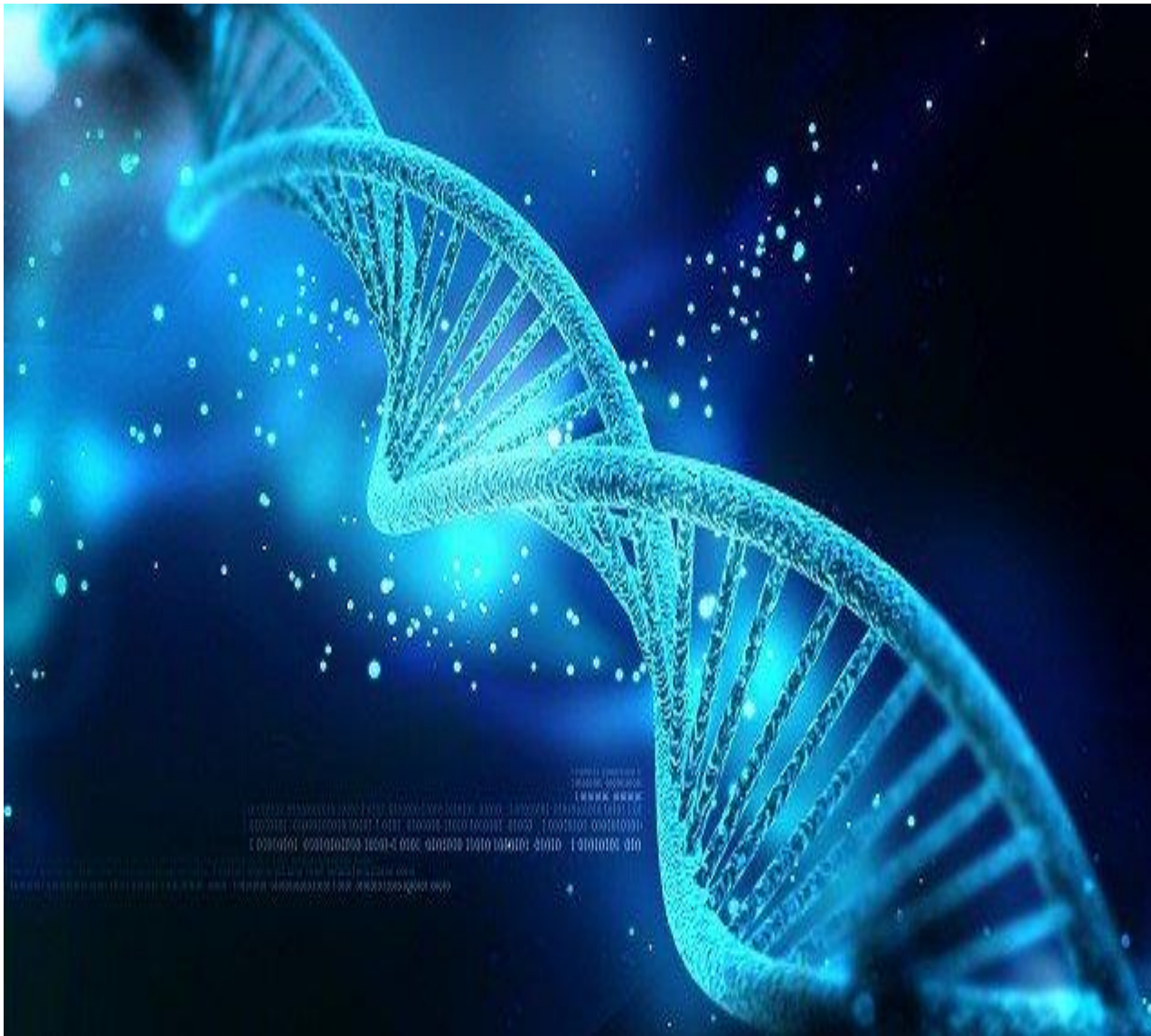
ژن می باشد.

تنوع گونه:

گونه به مجموعه‌ای از جانداران شبیه به هم گفته می‌شود که با یکدیگر آمیزش می‌کنند و فرزندی قابل زیست و بارور به وجود می‌آورند.

• تنوع ژن:

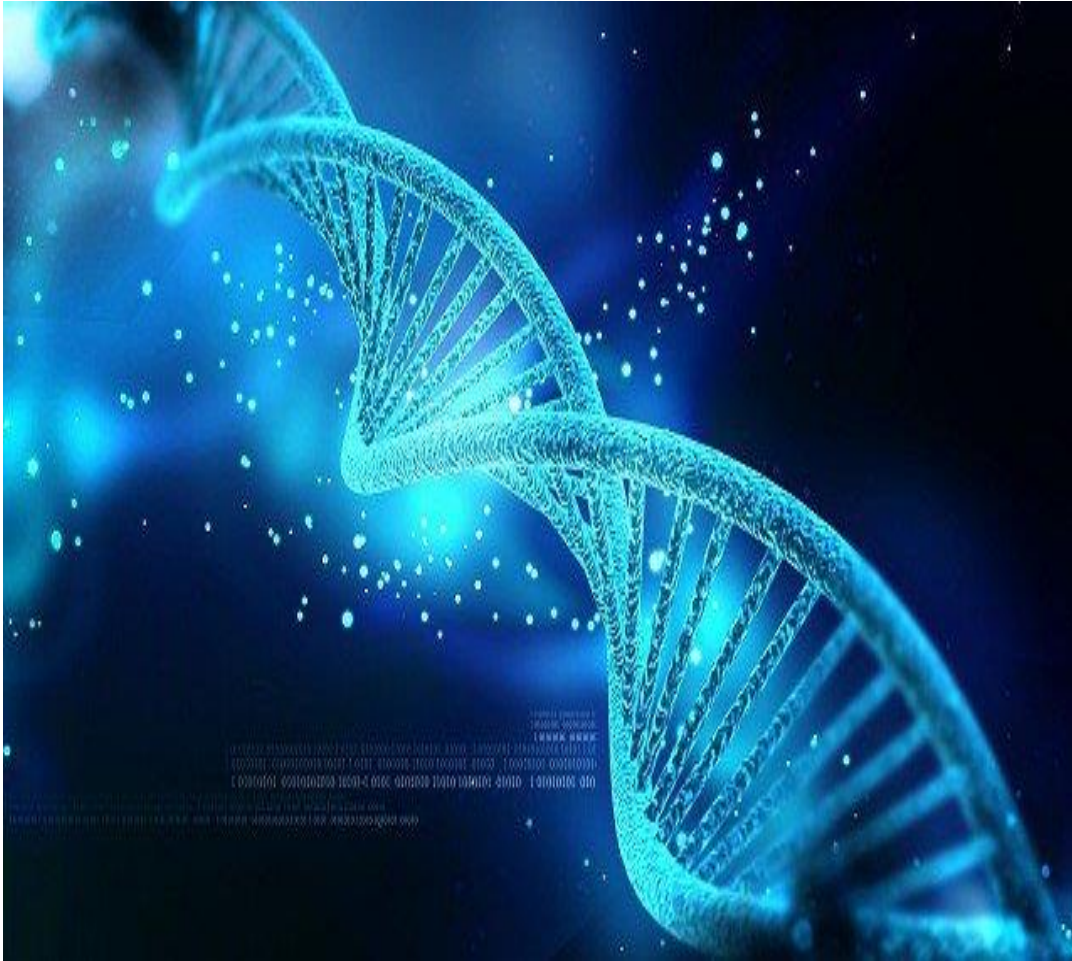
- ژن ها تعیین کننده صفات هستند و از والدین به فرزندان منتقل می شوند
- که تنوع آنها در سازگاری افراد گونه با شرایط محیطی نقش دارد و در نتیجه باعث حفظ گونه خواهد شد.

• تنوع بوم سازگان:

- به مجموعه جانداران و عوامل غیر زنده و ارتباط متقابل آنها که در یک محل زندگی می کنند، بوم سازگان گویند که می تواند به کوچکی یک گلدان یا به اندازه یک برکه یا یک اقیانوس باشد.

◆◆◆

- سه مورد از مشاغل و فعالیت هایی را که وابسته به تنوع زیستی هستند نام ببرید ؟
- در زندگی خود فعالیت هایی را نام ببرید که به تنوع زیستی وابسته است؟
- در رابطه با بهره برداری و استفاده از تنوع زیستی که در موجوداتی چون زالو ها و کفشدوزک ها وجود دارد، کاربردهای در زندگی امروزی را بیان کنید؟

گنجینه ارزشمند تنوع زیستی ایران:

گونه های بوم زاد چه گونه هایی هستند؟

این گونه ها گونه هایی هستند منحصر به یک منطقه جغرافیایی خاص که در جای دیگر وجود خارجی ندارند

به عنوان مثال، در ایران، بیش از ۱۴۰۰ گونه جانور مهره دار و تعداد فراوانی جانور بی مهره وجود دارد.

اهمیت این مطلب چنان زیاد است که بعضی از این گونه ها در صورت بی تدبیری و عدم مراقبت ممکن است در خطر انقراض قرار بگیرند

گنجینه ارزشمند تنوع زیستی ایران :

مناطقى كه در آن، این گونه ها
در خطر انقراض قرار میگیرند،
به نقاط داغ تنوع زیستی مشهورند.

مثال هایی از نقاط داغ تنوع زیستی

در ایران، جنگل های ارسباران، البرز، شمال شرق و زاگرس می باشد.

چرا تنوع زیستی در خطر است؟

عوامل تهدید کننده ای وجود دارند که تنوع زیستی

یک منطقه را تحت تاثیر خود قرار داده، آن را

به خطر می اندازند:

از جمله این عوامل، تخریب زیستگاه و برداشت بی رویه

و استفاده ناپایدار و آلودگی محیط زیست و هم چنین هجوم گونه های بیگانه و تغییر اقلیم می باشد.

تخریب زیستگاه:

در بحث تخریب زیستگاه که مهمترین عامل تغییر ماهیت تنوع زیستی است، تخریبها به صورت قطعه قطعه شدن و کاهش کیفیت و تغییر شکل کامل یا حذف بخشی از زیستگاه رخ می دهد. به عنوان مثال می توان به تبدیل شدن محیط های طبیعی و جنگل ها به زمین های کشاورزی یا مسکونی و همچنین به خشک کردن تالاب ها و دریاها و دریاچه ها برای احداث سازه ها، جاده ها و سد سازی و همچنین ایجاد جاده در جنگل، اشاره نمود که از عوامل تخریب زیستگاه هستند.

برداشت بی رویه :

در بحث برداشت بی رویه می توان به بهره برداری هایی که با سرعتی بیشتر از سرعت بازسازی طبیعت صورت می گیرد، اشاره نمود. چرای بی رویه دام، شکار و صید انبوه و غیرقانونی، می تواند مثال های از آن باشد.

آلودگی محیط زیست:

در بحث آلودگی محیط زیست جانداران

از بین نرفته، بلکه تغییر ژنتیکی

باعث ناهنجاری های مادرزادی

در آنها خواهد شد که می تواند

رفتارهای اجتماعی آن نوع را برای بقا، دچار آسیب کند.

گونه های بیگانه مهاجم:

گونه هایی که مربوط به یک منطقه و اقلیم نیستند و به دلایلی وارد آنجا می شوند، می توانند در اثر زاد و ولد، نظم آن زیست بوم را بر هم زده و حیات گونه های بومی را به خطر اندازند.

تغییر اقلیم:

همانند اثر گلخانه ای، با تغییرات دمایی و روند تغییرات موعد رسیدن فصول مختلف، شرایط آب و هوایی حاکم و همینطور زمان زاد و ولد جانداران دستخوش تغییر خواهد شد و فراوانی آفات و بیماری ها و تغییر زمان مهاجرت برخی را به همراه خواهد داشت.

با آرزوی موفقیت و سلامتی